

Öland 30 juli – 4 augusti 2019 med Pav Johnsson

Ölands södra udde med Sveriges högsta fyr, Långe Jan. Historiska riktmärken för såväl sjöfarare som fågelskådare!
Foto: Magnus Hellström

Varmt välkommen på AviFaunas sensommarresa till Öland!

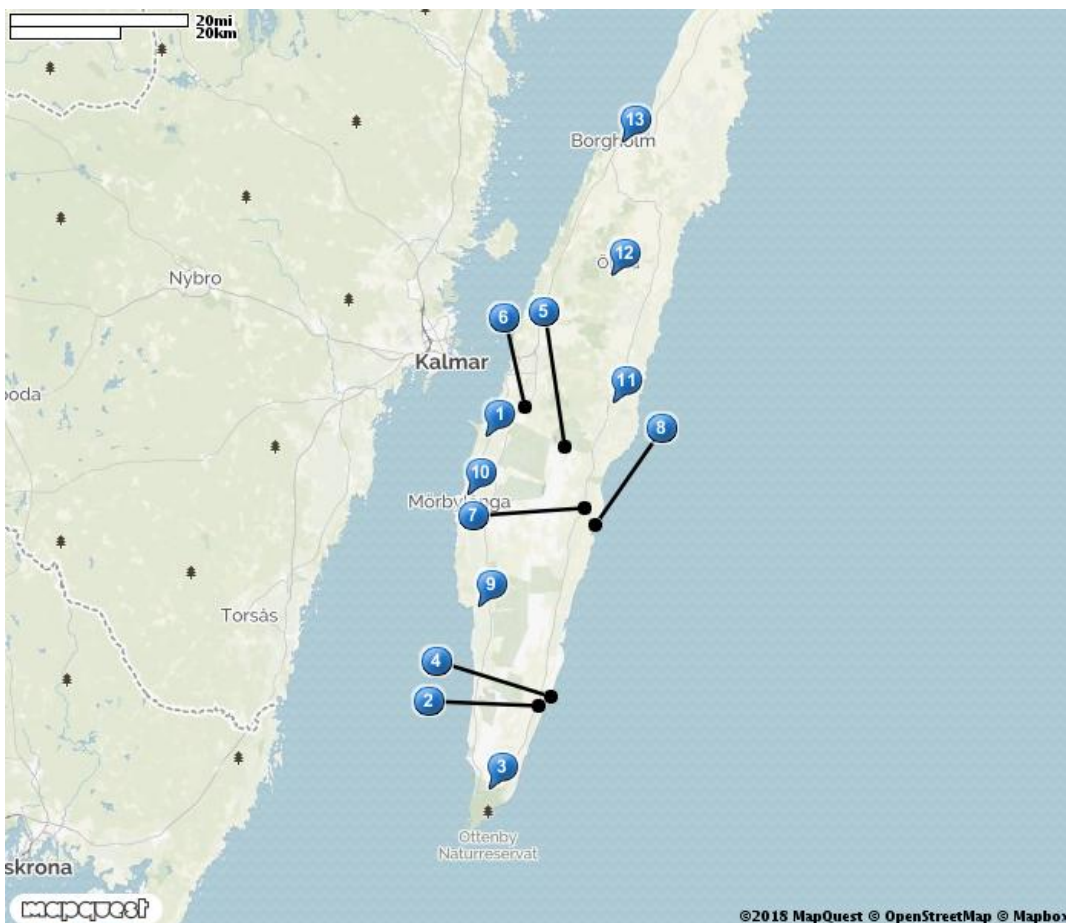
Öland om sommaren förknippas oftast med sol och semester, men många fåglar, inte minst de arktiska vadarna från Sibiriens tundra, rastar så här års i stora mängder på väg mot sina övervintringsplatser i Afrika. Samtidigt är de flesta av de bofasta fåglarna ännu kvar, däribland exklusiva arter som skärfläcka, ängshök och rödspov.

Skärfläckan, med sin märkligt uppåtböjda näbb, beskrevs som ny för vetenskapen av Linné år 1741. Efter Linnés ölandsbesök. Det öländska dialektala namnet bibehölls som svenskt artnamn! Foto: Magnus Hellström

Resan i korthet

Dag	Orter/resplan
1	Resan startar på eftermiddagen vid Kalmar Centralstation. Transport till Gräsgård via Beijershamns naturreservat.
2	Ottenbyområdet och Sebybadet. Natt i Gräsgård.
3	Ekelunda alvar, Station Linné och Stenåsabadet. Natt i Gräsgård.
4	Ölands södra udde, Västerstadsviken och Mörbylånga sockerbruksdammar. Natt i Gräsgård.
5	Gårdby sandhed, Ismantorps fornborg och Borgholm. Natt i Gräsgård.
6	Ölands södra udde och Beijershamn. Resan avslutas tidig eftermiddag vid Kalmar Centralstation.

1. Beijershamn
2. Gammalsbygården
3. Ottenby
4. Sebybadet
5. Tornrör
6. Station Linné
7. Naturbokhandeln
8. Stenåsabadet
9. Västerstadsviken,
10. Mörbylånga
11. sockerbruksdammar
12. Gårdby sandhed
13. Ismantorps fornborg
14. Borgholm

DAG-TILL-DAG PROGRAM

Dag 1: Vi möts på eftermiddagen vid Kalmar centralstation, och tar oss i minibuss till Beijershamn – ett riktigt fågelparadis mindre än en halvtimme bort, och bara en knapp mil söder om brofästet på Ölandssidan. Här räknar vi med en första kontakt med många av de fågelarter vi kommer att studera under veckan som kommer: änder, vadare, rovfåglar och tättingar. Efter 2-3 timmar här fortsätter vi till vårt boende i lugna Gräsgård på sydöstra delen av ön. Naturligtvis gör vi korta stopp om vi ser något längs vägen, och så ser vi fram emot en riktigt fin middag på vårt värdshus.

Spovsnäppa, sandlöpare och en roskarl har här gjort kärnsnäpporna sällskap. Foto: Magnus Hellström

Dag 2: För morgonpigga fågelentusiaster erbjuds en tidig morgontur före frukost för att få följa med ringmärkarna vid Ottenby fågelstation på en runda. Denna morgonaktivitet kan eventuellt senareläggas i veckan beroende på vädret – vi vill att våra resenärer ska få ut mesta möjliga av denna upplevelse!

Efter frukost väntar en förmiddag i Ottenbyområdet. Vi bekantar oss med fågellivet i och kring Ottenby lund, och njuter av närbildkontakt med fåglar längs fyrvägen. Om vädret är soligt och fint lägger vi kanske timmen före lunch vid Sibyllas jaktstuga eller Ottenby kungsgård – klassiska platser att spana rovfågel ifrån! Lånchlunch tar vi på restaurang Fågel Blå, vid Ölands södra udde. Omgivningarna runt om erbjuder fantastisk fågelskådning, och här finns en naturbutik, Naturum (med fokus på fåglar, förstås!) samt fyren Långe Jan.

Efter stoppet vid södra udden lägger vi tiden där vi tror oss kunna få ut mest, fågelmässigt. Vi är fortsatt på södra Öland, men låter väder och fågeltillgång bestämma platsen! Vi åker tillbaka till

Gräsgård med lite möjlighet att vila upp sig innan middag. Efteråt åker vi ned till Seby läge och Gammalsbyören för att öva oss på vadare, och kanske njuta lite av kvällssträcket.

Att i lugn och ro studera vadare på närhåll vid Seby läge, med en sol som sänker sig i ryggen, är en lika härlig som lärorik upplevelse. Foto: Magnus Hellström

Dag 3: Första dagens besök vid Beijershamn och den första heldagen på södra Öland räknar vi med ha resulterat i en respektingivande fågelartlista. Under resans tredje dag uppmärksammas därför andra organismgrupper lite mer. Efter frukost går färden norrut och vi lägger några timmar på att promenera vid Ekelunda för att få uppleva det bästa av Stora Alvaret. Kärlväxter, lavar, insekter, geologi och det föränderliga klimatets påverkan står i fokus, samtidigt som vi håller ögonen öppna också efter ängshök och andra rovfåglar. Kanske kan vi pricka in exklusiva alvarinvånare som Ölands- och Gotlandssolvända, gulkronill och landskapsinsekten rosenvingad gräshoppa. Lunch blir på en restaurang som har kroppkakor som specialitet, innan det blir dags för ett besök vid Station Linné, en biologisk forskningsstation som bland annat bidragit starkt till vår kunskap om orkidéer och insektsfaunan i vårt land. Efter detta åker vi i maklig takt hemåt, med kortstopp på olika platser, som Naturbokhandeln i Stenåsa, och Stenåsabadet med Stora Ören – ännu en fin lokal för vadare. Middag på boendet i Gräsgård.

Denna eller under någon av de kommande två kvällarna, om förutsättningarna är bättre då, tar vi oss ned till Ottenbyområdet för att spana kvällssträck.

Även om kustlabben inte häckar på Öland, brukar den gästa östra Ölands kuster i slutet av sommaren. De kan sträcka förbi långt in på kvällen i augusti. Foto: Magnus Hellström

Dag 4: Efter frukost startar vi morgonen på bästa sätt – alltså vid Ölands södra udde, men vi arbetar oss sedan under dagen uppåt längs västra sidan för att bekanta oss med några nya fågellokaler. Ett givet stopp är Västerstadsviken där vi äter vår medhavda lunch och spanar in resans andra sälart – knobbsälen. Har vi inte sett skärfläcka än lär vi göra det då! Därefter åker vi till Mörbylånga och spenderar lite tid i Sockerbruksområdet. Här kan vi förmodligen komplettera vår artlista med några arter som trivs i näringsrika våtmarker, doppingar, rörhöna och kanske någon rör- eller kärrsångare.

Dag 5: Resans näst sista dag blir den dag vi beger oss längs norrut på ön. Har vi inte fått se trädlärka än, kan ett stopp norr om Gårdby förbättra de möjligheterna. Platsen är en sandhed med mycket speciella arter av inte minst kärlväxter och insekter, som Pav förstås kommer att uppmärksamma. Närbkontakt med den snygga läppstekeln utlovas bland annat, så länge det inte regnar! Vidare går färden mot Mittlandsskogen och Ismantorps fornborg, i vars omgivning vi har chans på en och annan skogsart vi kanske inte sett innan, som dubbeltrast och nötskrika. Vi styr sen kosan mot Borgholm för lunch. Under vägen hemåt stannar vi till vid Borgholms slottsruin och Halltorps hage för att njuta av några nya artrika naturmiljöer. Middag i Gräsgård som vanligt. Är vädrets makter med oss kanske Pav tar med sin nattfjärilslampa!

Dag 6: På den sista resdagen försöker vi se sådant vi eventuellt har missat. Den bästa planen är att efter frukost och inlastning av bagage starta nere vid Ölands södra udde igen. Kanske står en kaspisk trut ute på Västrevet, eller finns kanske någon annan raritet att försöka leta rätt på? Vi åker sedan norrut för ett längre stopp vid Beijershamn igen. Denna Ölands kanske mest mångsidiga fågellokal blir ett värdigt sista stopp för resan, som sen avslutas i Kalmar senast klockan 14.00.

Resans pris: 13 900 kr

AviFauna förbehåller sig rätten att, p g a exempelvis valutaförändringar, oförutsedda ökade kostnader för landarrangemanget såsom bränsletillägg, nyligen införda skatter och mindre deltagarantal än angiven miniminivå på gruppen, höja resans pris med 5 % till då slutbetalning skall föreläggas. Vi eftersträvar verkligen att INTE behöva göra det och i praktiken inträffar det sällan. Observera också att vissa smärre justeringar kan behöva ske med start- och sluttid för resan, även om vi eftersträvar att inte ändra detta heller. Se också under rubriken flygresa till landet.

Vad ingår i priset

- Logi i fräscha dubbelrum på ett mysigt gästgiveri
- helpension
- alla transporter mellan start- och slutpunkt på resan
- samtliga entréer och guidningar
- svensk reseledare
- Assisterande reseledare och chaufför från AviFauna vid grupp större än 7 deltagare
- bidrag till AviFauna Naturresors fågelskyddsfond
- förhandsinformation om resan och artlista
- utförlig reserapport från resan

Vad ingår inte i priset

- flygresa till och från mötesplatsen
- personliga utgifter såsom klädtvätt, telefon och alkoholhaltiga drycker
- rumsdricks på hotellen
- matersättning eller andra utgifter om deltagaren inte väljer att delta i gruppens program
- utgifter orsakade av förseningar till anslutningspunkten
- visum (i de fall det krävs) och dricks för ev personlig service
- reseförsäkring och/eller avbeställningsskydd

Resa till Kalmar/Öland

Från många orter går det enkelt att ta sig till centralstationen i Kalmar med tåg eller buss. Resa till **Öland/Kalmar** ingår inte i resans pris. I normala fall vet vi cirka 6 månader innan avresa de exakta mötestiderna och du får ett besked från AviFauna när det är dags att boka resa

Reseförsäkring

Observera att du är skyldig att ha en reseförsäkring. Du kan förmodligen teckna en reseförsäkring via din hemförsäkring. Kontrollera att du verkligen får fullgott reseskydd, inklusive sjuk- och hemtransport vid allvarlig sjukdom eller olycka samt vidaretransport om du skulle missa flyget eller någon anslutning på resan. Om du har reseförsäkring på ditt kreditkort som du betalar med, kontrollera vad som ingår.

Om du har en diagnosticerad sjukdom kan det innebära begränsningar för vad reseförsäkringen täcker. Kontrollera detta med ditt försäkringsbolag.

Som ett alternativ till att teckna reseförsäkring via hemförsäkringen kan man också köpa separata reseförsäkringar, sök på nätet efter företag som erbjuder det.

Hälsa

Det kan vara god idé att medföra lite egna sjukvårdsartiklar. Plåster och cerat för torra läppar kan också vara klokt att packa med liksom vätskeersättning ifall du skulle råka ut för någon svårare magåkomma.

Allmänt upplägg

På denna resa är vi på Öland förutom hämtning och avlämning i Kalmar! Gräsgård blir vår bas under hela resan. Så här i slutet av turistsäsongen är Öland mindre fullt med turister än bara veckan innan. Vackra radbyar. Fantastisk fågelskådning och unika djur- och växtarter gör varje dag till en upplevelse. Öland är känt för att stora antal fåglar passerar ön under flyttningen mellan afrikanska vinterkvarter och häckningsområden i Europa, och så här års inte minst som rastplats för många arter vidare.

Logistandard

Vi kommer att bo i lantlig miljö på familjära gästgiveriet Gammalsbygården, med fina fågellokaler som Gräsgårds hamn och Gammalsbyören (vid badplatsen Seby läge) på kort avstånd och Stora Alvaret alldeles öster om oss.

Mat och dryck

Öland är mest berömt för lokala specialiteter som kroppkakor och lufsa. Vi äter frukost och middag på Gammalsbygården, någon av dagarna har vi lunchpaket med oss, men annars äter vi lunch på restauranger, där sådana finns inom räckhåll för vår planering.

Om du har någon allergi eller inte äter viss mat måste du säga till om det senast vid slutbetalning.

Resans tempo och strapatser

Detta är en resa i lugnt tempo i fält. Några lite längre vandringar kommer att genomföras längs stränder och på alvaret, dock utan stress. Frukost äts som regel kl 08.00 eller 08.30. En eller till och med två morgnar är vi igång redan innan frukost, vid ett av tillfällena för att få vara med på ringmärkning vid Ottenby fågelstation. Normalt sett är vi ute större delen av den ljusa dagen, men njuter av en god lunch eller tar ett eller två stopp för fika eller glass.

Vägarna är överlag i gott skick och det handlar aldrig om några längre körsträckor. Om det är torrt i markerna kan det damma på vissa mindre grusvägar. Terrängen är alltid lättgången!

Förutom fåglar ...

kommer vi att se ett stort urval av kärlväxter, insekter och andra djur. Öland brukar fascinera förstagångsresenären med sina unika vidsträckta alvarmarker, den storslagna Mittlandsskogen, radbyarna, och de många fornborgarna.

Vädret...

är som regel lite soligare än riksgenomsnittet, men sensommarvädret kan alltid överraska med såväl kyla och regn, som blåst, även om det vanligaste för årstiden brukar vara soligt och varmt väder.

Utrustning

Reseledaren har en tubkikare och har du själv en – ta med! Åtminstone handkikare är dock nödvändigt.

Den som vill vara oberoende beträffande kaffe och te tar med *termos*. I allmänhet går det att få hett vatten till sin termos i anslutning till frukosten.

Ytterligare några pinaler som resenären kan utrusta sig med: ficklampa, mugg, smärre ryggsäck eller fältväska, myggstift, egen rulle toapapper, väckarklocka om du inte har väckningsfunktion i din telefon, visselpipa (s.k. ”artpipa”), öronproppar, solglasögon, solhatt, solskyddsmedel, badkläder (man vet aldrig!), våtservetter och tvättmedel.

Klädsel

Vädret är i allmänhet soligt, men även om vi hoppas och tror att *lätt klädsel*, *shorts*, *T-tröjor* och liknande ska funka dagtid bör du gardera dig för kyla med en *varm tröja*, och *vindtät byxa och jacka*. Du bör vara garderad mot regn, så tag med *regnställ* och kanske *paraply* (fungerar också utmärkt som parasoll). I vissa områden kan det vara kladdigt om det regnat, varför *stövlar* eller *kängor* kan vara bra att ha. I övrigt klarar vi oss i allmänhet med *joggingskor* eller *skådarsandaler*.

Fotografering

Ganska många brukar fotografera på våra resor – såväl fåglar som växter, fjärilar, landskap och annat. De flesta gör detta som en bisyssla till själva fågelskådandet och resultatet blir som regel hyggligt. Den som vill satsa mer ambitiöst på fotografering bör vara beredd på att avsätta särskild tid för det och gå på egen hand en del (även om det innebär att man kanske inte ser allt). Är du fotointresserad – se då till att ha med dig ordentligt med minneskort hemifrån.

Personliga utgifter

Det är helpension på resan och mat och måltidsdryck i form av vatten vid måltiderna ingår i resans pris, men inte drycker av starkare karaktär eller övriga drycker.

Litteratur

Kartor Om din lokala bokhandel inte har någon lämplig Ölandskarta, så ring till *Kartbutiken*, Stockholm 08–20 23 03.

Fåglar De fälthandböckerna som gäller är *Fågelguiden* av Lars Svensson m.fl. (senaste upplagan är från 2015) eller Lars Jonssons *Fåglar i Europa, Nordafrika och Mellanöstern*. Reseledaren var själv huvudredaktör för Ölands fåglar, men det är allt annat än en fälthandbok utan kanske främst intressant för den som vill veta mer om Öland, och dess fågelliv ut ett historiskt eller kulturellt perspektiv.

Botanik För den botaniskt intresserade kan resebiblioteket kompletteras med en flora, t.ex . *Nordens flora* av deltidsöläningen Bo Mossberg m.fl. Ölands botaniska förening har gett ut en

fantastisk liten bok som heter *En guide till Ölands växtvärld*, som fr.a. ger tips om botaniska besöksmål på ön.

Lämpligen vänder du dig till SOF/BirdLife:s egen butik Naturbokhandeln när du köper fågelböcker inför resan. Förutom att de har ett enastående utbud och kunniga försäljare gynnar du fågelskyddet för varje inköp du gör där. Tel 0485–444 40, www.naturbokhandeln.se.

Artlista

Anmälda får i förväg en preliminär dag-till-dagkrysslista över framförallt fåglar och ett antal andra organismer vi kan förvänta oss se på **Öland**. Det kan vara klokt att förbereda sig genom att läsa på artkännetecknen i förväg. De hänvisningar som ges i artlistan refererar till planscherna i Fågelguiden (Svensson m fl) – förhoppningsvis kan de vara till nytta när du pluggar på arterna.

Dag-till-dagkrysslistan är framtagen i samarbete med vår partner iGoTerra som driver en internetsajt och tillhandahåller en app (Pocket) för att registrera och hålla ordning på observationer och foton för 100 000-tals organismer (fåglar, däggdjur, växter, kräddjur e t c) för världens alla länder. Är du standard- eller premiummedlem i iGoTerra, hör då av dig till undertecknad så lägger jag upp dig som medresenär för just den här resan. Du kan då enkelt skapa din egen personliga dag-till-dagkrysslista som innehåller noteringar om vad du sett tidigare och därmed kan du enkelt se vilka arter/raser som kan bli nya för dig under resan. Du når iGoTerra via www.igoterra.com – du hittar denna resa på hemsidan via Länder > iGoTerra Trips (eller direkt via trips.igoterra.com med samma inloggningsinformation).

Övrigt

På våra resor försöker vi alltid att ge så mycket guidning och hjälp kring fågelliv och annat som olika deltagare kan behöva. Förkunskaper och intresse skiftar dock en hel del och det är inte alltid lätt att avgöra hur mycket vägledning den enskilde deltagaren önskar. Tänk på att du alltid kan fråga om det är något just du tycker är oklart eller vill diskutera närmare under resans gång! Det kan ske i grupp eller mellan fyra ögon med reseledaren. Du är också välkommen att ta kontakt med reseledaren före avresan och diskutera dina behov.

Anmälningsblanketten

Det är mycket viktigt att ditt namn är stavat exakt som i ditt pass på anmälningsblanketten. Anmälningsblanketten fylls i på hemsidan i samband med bokning av resan. Du som bokar resan per telefon, post eller e-post har fått en anmälningsblankett i pappersform. Denna ska givetvis returneras omgående till AviFauna.

Slutbetalning

skall vara AviFauna (bg. 5019–0453) till handa senast 61 dagar före avresa. Du kommer att få en påminnelse per e-post.

Om AviFauna Naturresor

AviFauna Naturresor har funnits sedan 1985 och har i över 30 år möjliggjort för tusentals naturintresserade att resa till intressanta resmål. Vi skiljer oss från andra naturresebyråer på flera

sätt. Dels genom att vi ägs av BirdLife Sverige (f d Sveriges Ornitologiska Förening). Därför går allt vårt eventuella överskott tillbaka till fågelskydd. Vi har också en egen fågelskyddsfond som du kan läsa mer om på hemsidan och i katalogen. Vi reser i små grupper där alla deltagare blir sedda och vi lägger stor vikt vid kunniga, sociala och pedagogiska reseledare. Vi är medlemmar av Resebyråföreningen och följer deras rekommendationer fullt ut. Vi har ställt bankgaranti för vår verksamhet hos Kammarkollegiet, vilket innebär att ingen av våra resenärer blir strandade om något skulle gå fel, det finns pengar att bekosta hemresor vid oförutsedda händelser. Dessutom är vi och vår personal försäkrade med en professionell resebyråförsäkring. Vi lägger stor vikt vid att våra samarbetspartners arbetar så ekologiskt som möjligt och följer lagstiftningen i de länder de opererar.

Kontakt med AviFauna

Reseledaren Pav Johnsson når du på telefon 070–517 89 80 och e-post pj@avifaunanaturresor.se. Observera att våra reseledare kan vara ute och resa, så ibland kan det dröja med svar. Är det akut, kontakta kansliet (nedan).

Vårt kansli kontaktar du på 0485-444 40 eller e-post admin@avifauna.se. Hit kan du vända dig om frågor kring praktiska saker som betalning och bokningsläge, som inte har med fågelfaunan på resmålet att göra.